

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardelleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Bândăna”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mecurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Frâșietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișterul”, „Hafegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Ilova-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-sădesc), „Seldgeana”, „Sentinela”, „Șercădiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavoana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Todrășia agricolă”, (Sebeșul-sădesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărăndeană”, „Zidgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiu unui cm² câte 10 fileri.

„Banca culturală”.

Ideea așa zisei „bănci culturale” a cercurilor clericale sibieni, a căreia paternitate nu știm cu sau fără drept și-o revindică părintele Dr. Cristea și care, precum se știe, dela lansarea ei în sinodul arhidiecezan încoace a trecut prin mai multe metamorfoze — a început a lua forme mai deslășite.

O anchetă „de nepreocupați financieri specialiști, pe cari cei în drept au aflat de bine a-i conștăta” — precum sună propunerea făcută în sinod, — anchetă compusă din câțiva asesori consistoriali: călugări și mireni, vre-o câțiva protopopi și un număr de fruntași mireni ai bisericii gr.-or. întrunită Joia trecută în o ședință, pe care a onorat-o cu prezența și I. P. S. Sa Metropolitul, — s'a constituit, precum aflăm, în comitet fondator pentru înființarea zisei „bănci culturale”.

Și pe ce temelii este proiectată a se înființa aceasta epocală creațiune a cercurilor noastre bisericesti? Ca bancă pur clericală, întemeiată cu capitaluri bisericesti, ca bancă adevărat culturală pe baze altruiste în sensul propunerii singure ducătoare la scop a părintelui Moța sau în fine „ca însoțire comercială cu un număr restrâns de participanți, care să se ocupe mai mult numai cu reescontul și emisiunea de scrisuri fonciare” precum propusese dl Preda?

Toate aceste planuri mărețe, dar nerealizabile, au fost abandonate, pentruca după studiarea temeinică a chestiunii inițiatorii „băncii culturale” să ajungă la convingerea că singura soluție posibilă pentru realizarea

în parte a scopurilor culturale avute în vedere este întemeierea băncii zise culturale ca *întreprindere speculativă pe acții*, ca orișicare altă întreprindere de a noastră de aceasta natură.

Deodată cu baza originală, fundatorii au aflat de bine afirmative din considerații mai înalte, a schimbă și firma mult promițătoare de „bancă culturală” în „Bancă generală de credit”, pentru a cădea apoi de acord asupra firmei „Lumina”, care în treacăt fie zis, din cauza homonimelor sale din Budapesta și Brașov nu ni-se pare tocmai norocos aleasă.

Noua întreprindere este proiectată a se fondă cu un capital soc. de K 600,000 și li-se pune în vedere acționarilor o dividendă maximală de 5%, după detragerea căreia din restul beneficiului net 45% sunt destinate a se pune la dispoziția consistorului arhidiecezan pentru scopuri culturale.

Am ajuns deci după atâta foc de artificio și atâtea discuții pasionate, cu banca culturală la o soluție, cu care și noi am fost de acord dela începutul începutului, căci iată ce ziceam în Nr. nostru 20 dela 17 Mai a. c. când pentru primadată ne-am ocupat cu propunerea prezentată în sinodul arhidiecezan cu privire la „Banca culturală”:

„Nu credem să existe un Român adevărat, care să nu întîmpine cu cea mai mare bucurie pe un grup de acționari, cari ar înființa o bancă cu capital social cât de mare, cu mențiunea, ca mulțămindu-se ei cu fructificarea capitalului investit în bancă, egală cu interesele depunerilor făcute la institut, plusul profitului net să-l transpună la consistor spre a dispune de el în scopuri culturale.

Dacă pe această bază se proiectă dela început banca acum în înființare, orice discuție în jurul ei ar fi devenit de prisos și cercurile conducătoare ale băncilor noastre ar fi rămas scutite de acuzele nedrepte ce continuu li-s'a adus că sunt „egoiste” și „contrare” unei idei în fond bună, dar nu deajuns precizată de cel-ce a lansat-o și lansată la loc nepotrivit.

Spicuri

din noile legi asupra chestiunii țărănești în România.

I. Despre reforme și cauzele lor în genere.

Toți ne aducem aminte de împrejurările grele prin cari a trecut România în anul 1907.

Țăranii ajunseră într'o situație de nesuferit. Cauza a fost deoparte exploatarea abuzivă a muncii și a trebuinței de pământ pentru hrană a populației rurale, mai ales de către arândașii de moși constituiți în trusturi puternice, de altă parte puțină atențiune pe care cercurile competente a dat-o plângerilor și protestelor făcute contra acestei stări de lucruri.

În urma acestora în Martie 1907 se pornește răscoala țărănească, care cu o iuteală de necrezut s'a răspândit dela un capăt la altul al țării.

Precum știm răscoala a fost sufocată cu pușca, tunul și temnița, împreună cu întreg corțeul dureros ce a urmat acestor mijloace silnice, dar neapărat trebuincioase restabilirii păcii în țară.

Încă în primăvara trecută, până ce răscoala nu se potolise, însuș Regele a pus în vedere țăranilor un număr mai mare de reforme economice și sociale, pentru a căror studiere s'a fost ales o comisiune parlamentară care să examineze proiectele guvernului referitoare la aceste chestiuni.

În manifestul său Regele a pus țăranilor în vedere următoarele reforme:

Desființarea taxei de 5 lei a legii pentru asigurarea încontra lipsei de porumb provenită din secetă.

Desființarea cu totul a taxei Statului pe decalitrul de vin, percepându-se numai aceea pentru fondul comunal.

Pentru perceperea impozitului fonciar asupra proprietății mici țărănești, venitul pământului să fie socotit întocmai ca acel al proprietarilor mari.

Proprietățile Statului, precum și ale așezămintelor publice de binefacere și de cultură națională, să fie căutate în regie, sau arândate deadreptul la țărani.

Să se ia măsurile cele mai temeinice pentru a întări băncile populare, ca ele să poată ajuta pe țărani în arândări de moși.

Măsurarea dreaptă a pământurilor date în inoeli și răfuirea cinstită a socotelilor agricole să fie supravegiate, pedepsindu-se cu cea mai mare asprime măsurările și răfuele false.

Pregătirea unei legi pentru ușurarea inoelilor agricole.

Pământurile de cultură date în bani să se plătească în bani. Inoelile de munci agricole vor arăta felul și cătățimea acestor munci, iar prețurile se vor răfu după prețurile obicinuite din timpul când munca se face. Munca agricolă cu care se îndatorează un cap de familie nu va întrece puterea acesteia. Pentru banii dați înainte pe muncă sau pentru rămășiți de

munci plătite nu se va lua o dobândă mai mare de 10 la sută pe an; dobânda nu se va schimba într'o reducere a prețurilor inoelilor. Nu se va îngădui ca în inoelile agricole să se pună sarcine pe „nume”, ci sarcinile vor trebui să fie proporționate cu numărul de pogoane date fiecărui locuitor în inoială.

Pe moșiile arândate, țăranii vor plăti pământurile închiriate lor cu un spor de cel mult o treime peste valoarea acestor locuri după contractul de arândare.

Se va pregăti o lege pentruca nici un arândaș sau tovărășie de arândași să nu poată ține în arândă mai mult de două moși, cuprinzând împreună o întindere de 4,000 de hectare, fie arândarea directă sau indirectă, sub orice formă ar fi, fie prin rude, slujbași, sau persoane interpușe.

Se va pregăti o lege prin care se înființează dregătorii administrative, care să reguleze și garanteze aplicarea legilor și regulamentelor privitoare la inoelile agricole.

Se va pregăti o lege pentru înființarea Casei rurale, spre a înlesni țăranilor luarea în arândă și cum-părarea de proprietăți.

*

Cuvântul regelui s'a împlinit întocmai.

S'au luat toate măsurile necesare pentruca discuția să se poată face în deplină cunoștință de cauză. S'au adunat și publicat în acest scop toate legile și discuțiunile privitoare la chestia agrară dela 1864 până în 1907. Afară de aceste s'au adunat sute de contracte agricole și s'au publicat tablouri cuprinzând toate datele principale din ele.

Până la sfârșitul anului trecut toate legile agrare ce intră în cadrul chestiunii țărănești, de care ne ocupăm, au fost votate și rând pe rând, în anul current, au fost puse în aplicare.

Cele mai principale din aceste legi sunt următoarele:

1. Noua lege pentru inoelile agricole.
2. Legea pentru înființarea Casei rurale.
3. Noua lege pentru judecătorii de ocoale.
4. Noua lege pentru Monopolul vânzării beuturilor spirtoase în comunele rurale și măsuri în contra beției.

II. Noua lege pentru inoelile agricole.

Această lege este cea mai de căpetenie din ciclul de legi de care ne ocupăm pentrucă regulează raporturile dintre țărani și proprietari, adică interesele cele mai mari ale acestor două clase sociale.

Legea se compune din următoarele 6 capitole:

1. Inoelile agricole.
2. Arândarea de pământuri.
3. Izlazul comunal (imașuri) și pășunatul.
4. Muncile agricole.
5. Dispoziții generale.
6. Procedura.

Emanciparea și improprietărea țăranului din România se făcuse prin „Legea rurală din 1864”, care pe el l-a găsit cu totul nepregătit; totașa de puțin pregătită eră și boerimea pentru marile reforme sociale și economice ce i-se cereau.

Țăranul așteptă să-i vină toate deagata dela stat. Emanciparea și improprietărea sa el o lasă la bunăvoința și bunăchibzuința altora. Libertatea și proprietatea liberă el nu știa ca să le prețuiască și cum să le folosească; îi lipseau și conducătorii luminați și binevoitori din sinul său, care să-l îndrume pe cărările cele bune. Legea din 1864 a eșit un lucru cu

totul imperfect. Ea are trei mari defecte dând: *prea puțin pământ de hrană pentru sătenii împroprietăriți și frustrându-i de pășune și pădure.*

Prin sporirea grabnică a țărânilor mica ei proprietate s'a imbucătățit în grabă; așa că a fost avizată în scurt timp la muncă în parte și cu dijmă.

Pășune naturală a rămas pentru vitele sătenilor propriu zis numai cea din vatra satului, puțină și rea. Lipsa de hrană pe sama vitelor a forțat și mai mult pe țărani la învoeli agricole foarte oneroase, cari au crescut din an în an, pânăce au ajuns insuportabile.

Ca și lipsa pășunilor comunale a contribuit la înăsprirea răului și lipsa pădurilor pe sama obștei țăranilor din sate.

Țăranului nu i-s'a făcut posibil de a cultiva acasă la sine. În grădina sa, nici legume, nici poame și astfel el a fost în genere lipsit, pe lângă lapte și de aceste articole așa de folositoare în economia casei.

Prin secularizarea averilor mănăstirilor închinat statul a ajuns stăpân pe vre-o 1000 domenii, dând lovitura de grație întinsei economii de vite din țară și făcând loc sistemii de arândășie atotputernice, care s'a extins nu numai la domeniile statului, ci a coplesit și proprietățile mari private.

Arândășii prin cultura rapace a pământului oferiau mai mari venituri decât erau beneficiile ce proprietarii puteau scoate cu munca și capitalul propriu.

Proprietarii își părăsesc moșiile în masă, cedându-le arândașilor, și se strămută în orașe sau cu totul în străinătate. Singura preocupățiune ce o mai aveau acum proprietarii eră să găsească un bun arândaș pe moșie, care — cum ne spune Dr. G. Maior în scrierea sa „*Politica agrară la Români*” — să le dea cu orice preț o arândă mai mare și câștigurile la timp, chiar și globirea cât de tare a locuitorilor de pe aceea moșie.

Cu chipul acesta s'a format clasa arândașilor, compusă din tot felul de elemente: români, evrei, greci, arnăuți, bulgari și sârbi.

De fapt atât moșiile statului cât și ale proprietarilor le lucră și acum, ca și în timpul înainte de împroprietărire, numai țăranul lipsit de pământul de hrană pentru sine și pentru vitele sale, lipsit de pădure ș. a.

Prețul arânzilor îndoindu-se și întreindu-se — firește pe socoteala țăranilor — situația acestora ajunge de nesuferit. Mult a contribuit la aceasta și împrejurarea că vechea lege a tocmelilor agricole obligă pe țăran a eși la muncă oricând ar cere marele agricultor, adecă în vremile cele mai potrivite de peste an; așa că țăranul n'are puțința de a-și lucra la vreme ogorul. Cu chipul acesta arândașii și proprietarii, fără a ținea vite, își muncesc totdeauna moșia aproape întreagă și la timp, iar țăranul care s'a îndatorit și cheltuit cu ele anul întreg, totdeauna în urmă.

Aceste stări de lucruri nu puteau să nu provoace dureroasa și regretabila răscoală țărănească din Martie 1907, pe urma căreia a trebuit să se trezească căpeteniile țării și să caute căi și mijloace pentru salvarea relelor.

Iată deci pentru ce Noua lege pentru învoelile agricole, care prin dispozițiile ei are să dea o îndrumare spre mai bine și să reformeze stările anarhice de până acum, este cea mai importantă din legile aduse anul trecut în interesul îmbunătățirii sortii țăranului din România.

(Se va continua.)

Explicarea novejii legjii execuționale.

(Continuare).

La punct 18. Acest punct ne interesează mai mult, deoarece parte mare dintre instituttele noastre dau împrumuturi la agricultori. Conform punctului acestuia sunt scutite de execuție sămânța și uneltele trebuincioase pentru lucrarea unei moșii de 12 jug., nu este scutit însă de execuție uzufructul moșiei, deci instituttele de bani vor purcede în interesul lor, dacă deja la compunerea obligației își asigură dreptul de pământ și pe uzufructul moșiei. Scutirea cuprinsă în acest punct se extinde și asupra arândașului. Se naște acum întrebarea, că extinde se scutirea de execuție și asupra acelor moșii, cari sunt mai mari ca 12 jug. și în cazul acesta, ce e scutit de execuție? După părerea unora scutirea de execuție la moșii mai mari de 12 jug. nu se extinde nici asupra părții până la 12 jug., căci conform §-ului 16 licitația fundus instructus-ului la moșii mai mari de 12 jug. nu se poate ținea în restimpul din 15 Martie până în 15 Noemvrie (vezi „Vhajtási novella” de Dr. Nyári Jenő).

De altfel cu punctul 18 stă în contradicție motivarea legjii, în care se zice, că „scutirea de execuție a fundus instructus-ului poate să fie nefavorabilă chiar pentru proprietar, căci îndeamnă pe creditor să ducă execuție pe însuș imobilul chiar și atunci, când ar putea afla acoperire din averea mobilă”.

La punct 19. Acest punct voiește să scutească pe funcționar de sequestrarea acelei părți din leafă, care a ridicat-o, dar din care trebuie să se susțină până la proximal termin, când primește plata. Așa d. ex un funcționar de stat are K 3600 leafă, din aceasta $\frac{2}{3}$ parte, adecă K 2400 nu se poate cuprinde. Execuția s'a întreprins contra lui în 15 a lunei — și executul până la 1-a viitoare nu primește plată — deci din banii aflați la el trebuie să-i rămână suma de K 100 care cade pe o jumătate de lună. Conform alineatului 4 al §-ului 3 banii, ce i-se lasă, trebuie să se computeți în suma scutită conform punctului 15 a §-ului 2.

La §. 3. Dacă cineva vinde d. ex un pian sau alte mobile pe rate, cu toate că acestea sunt neapărat de trebuință executului, creditorul le poate cuprinde pentru încassarea prețului restant.

De altfel novela execuțională nu atinge dreptul acelu creditor, care condiționează, că până la plățirea întreg prețului obiectul liferat formează proprietatea creditorului. Deci creditorul, ca și până acum, se poate asigura pe această cale, căci dacă debitorul înstrăinează vre-un obiect, a cărui drept de proprietate e a creditorului, comite fraudă.

La §. 4. Acest § are intențiunea să micșoreze speșele la execuții, a căror substrat nu trece peste K 100. Execuții de acestea se pot face și fără intervenția exequentului, căruia legea nu-i licuidează speșele. Dacă se cere execuție continuativă pentru o pretenziune sub K 100, pentru care dreptul de execuție s'a câștigat înainte de intrarea în vigoare a novejii execuționale, e a se purcede în conformitate cu legea veche, deci intervenția advocațială are loc.

La §. 6. După legea veche eră scutit salarul funcționarilor până la K 1600, după novelă scutirea se extinde până la K 2000 anual.

Acest § silește pe funcționarii mici să nu facă datorii ușuratic, dar totodată le micșorează creditul, prin ceea ce apoi rezultă, că pentru pretenziunile existente vor fi foarte mulți sequestrați, deoarece dispozițiile §-ului 31 se extind și asupra funcționarilor.

Scutirea de execuție contemplată în acest §. nu se extinde asupra plăților deputaților dietali.

La §. 10. Execuția efectuită asupra leii vre unui funcționar public e validă și atunci, când funcționarul respectiv schimbă postul, dar în cazul acesta suma cuprinsă se schimbă în conformitate cu leafa nouă.

Acest caz se întâmplă mai ales la funcționarii administrativi supuși la alegere. *D. Rațiu.*

(Se continuă).

Competința de timbru a anunțurilor făcute pe baza §-lui 21 al novejii execuționale.

Ordinațiunea ministrului de finanțe privitoare la competența de timbru a anunțurilor făcute pe baza §-lui 21 al novejii execuționale, asupra căreia am atras și noi luarea aminte a cetitorilor noștri printr'un suplement („Aviz“) alăturat la numărul nostru ultim, a produs în țara întreagă cel mai mare resens în sinul tuturor cercurilor interesate.

Prin lansarea atât de întârziată a ordinațiunii din cestiune, zeci de mii de creditori, cari la anunțarea pretenziunilor lor la judecătoria au considerat avizurile ca scutite de timbru vor fi expuși la pagube materiale, luându-se contra lor reperturi.

În vederea acestor reperturi, cari în țara întreagă se vor urca la o sumă respectabilă „Asociația regnicolară a comercianților ungari“ a prezentat ministrului de finanțe un memorandum, în care se cere în prima linie ca ordinațiunea privitoare la timbrarea avizurilor cu 20 resp. 30 fil., ca și rubricile, să fie revocată și prin aceasta ministrul să recunoască scutirea de timbru a avizurilor de aclus la anunțurile înaintate la judecătoria. Întrucât ministrul n'ar putea împlini cererea aceasta, să dispună ulterior, ca la anunțurile deja făcute să nu se ia decât competența de timbru simplă, iar dacă s'ar fi luat deja reperturi pentru netimbrarea avizurilor, acestea să se reducă în sensul cererei „Asociației“ la competența simplă. „Asociația“ numită își motivează cererea cu faptul, că „avizurile“ din cestiune au caracterul unor decizuri judecătorești și astfel nicidecât nu se pot cualifica ca rubrici.

Ministrul de justiție încă a fost rugat din partea „Asociației regnicolare a comercianților ungari“ să-și valideze influința pe lângă colegul său dela finanțe ca acesta să țină seamă de dorința legitimă a asociației din cestiune.

Până a se lua în afacerea aceasta o hotărîre definitivă din partea ministrului, organele judecătorești și financiare, firește vor continua cu luarea reperturilor, începută deja, pe cari recomandăm băncilor noastre a le apela din caz în caz.

Sumedenia de apelații făcute în țara întreagă probabil va determina pe ministrul de finanțe de a-și îndruma organele să se mulțamească cu perceperea competenței de timbru simple, à 20 resp. 30 fileri de fiecare aviz.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 24 Septembrie 1908.

Numărul pe toate piețele mari financiare continuă a fi abundanț și ieftin. Băncile de emisiune au folosit ocaziunea favorabilă de a se aprovizionă cu aur. Stocul de metal galbin al Băncii franceze a crescut în săptămâna a doua cu 3.4 mil. frs, iar în săptămâna a treia a mai cumpărat în London 3 milioane funți sterling aur. Acoperirea metalică a Băncii imperiale germane a crescut în acelaș timp cu 14.2 milioane M., și a Băncii austro-ungare cu 15.2 milioane K.

Cererile de numărare în Berlin s'au mișcat în limite normale. Terminul de Octomvrie probabil va veni cu cereri mai mari, dar totuși nu așa de mari ca în cei din urmă 2 ani. Dealcum Banca este acum mai bine pregătită pentru toate eventualitățile, decât atunci. Discontul în Berlin este stabil, pentru cererile de ultimo $4\frac{1}{2}\%$. Seehandlung-ul împrumută cu $4\frac{1}{8}$ — $4\frac{1}{4}\%$, discontul particular notează $3\frac{1}{2}\%$.

Pe piața internă cererile până acum, deși pregătirile de ultimo sunt în curgere, sunt destul de mici. Pe piața liberă oferta lipsește cu totul, singurul rezervoar pentru procurare de numărare este Banca de emisiune. În Viena au fost și zile, în cari cambiile prezentate în escont au fost mult mai mari decât scadențele de acoperit, în Budapesta însă consecvent au fost mai mari cambiile de achitat.

Discontul privat cotează $3\frac{15}{16}\%$.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Gloria“, societate comercială pe acții în Făget, și-a încheiat bilanțul pe anul 1907/8, al VI-lea an de gestiune, la un venit brut de K 20,245 cu un profit net de K 698.78. Totalul activelor prezintă starea de K 149,061, din care Marfa K 91,782 (în 1907/8 K 107,991) și Debitori, K 50,777 (— față de anul precedent de circa K 6000). Ce privește pasivele capitalul soc., original de K 60,000 s'a redus în 1907 la K 30,000; Creditorii se cifrează cu K 34,110 și sunt în reducere față de 1907 cu K 16,000. Cont curent a crescut dela K 50,940 la K 68,133, iar Reescontul este aproape neschimbat ca și în 1907 cu K 13,222. Adunarea generală a fost convocată pe 26 crt.

*

„Severineana“, societate pe acții în Caransebeș. Bilanțul acestei societăți pe al X-lea an de gestiune s'a încheiat cu 30 Iunie a. c., în ce privește profitul net mai nefavorabil, decât în anul de gestiune precedent, căci profitul se cifrează numai cu K 10,222 față de K 13,171 la 30 Iunie a. tr.; asemenea s'a redus și venitul brut dela K 46,743 la K 33,529. Bilanțul de altcum prezintă în comparație cu 1907/8 următoarele poziții mai principale: Mărfuri K 118,551 (în 1907 K 123,010), Debitori K 61,559 (în anul precedent K 59,476 și Rimesse K 51,446 (K 56,557 în 1907). Dintre pasive au crescut Rezervele dela K 21,072 la K 22,460 și Cont-Curent cu aproape K 900 la K 25,703; din contră s'a redus poziția Creditori dela K 86,006 la K 73,907.

Suma de K 10,222, ce rezultă ca profit net după dotarea fondului de rezervă cu 10% a profitului, adică cu K 1,135.81 direcțiunea propune a se împărți

cum urmează: 6% dividendă după capitalul de acții vărsat în sumă de K 116 600 K 6996, fondului de rezervă K 539.44, cu care se urcă la rotund K 23.000; tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1300, remunerațiunii funcționarilor K 1300 și în fine de transpus în contul anului viitor K 86.87.

Adunarea generală a fost convocată pe 24 crt., când a fost să se aleagă și comitetul de supraveghiere pe un nou period de 3 ani.

ÎNVĂȚĂMÂNT.

Școala industrială a orașului Sibiu

Din raportul pe an. școl. 1907/8 al direcțiunii acestei școli scoatem următoarele date:

În an. 1907/8 școala a constat din 3 *despărțăminte*, anume:

1. Clasa pregătitoare;
2. Școala industrială cu 3 clase, din cari cl. I. și II. cu *despărțăminte* paralele; așa dară 5 clase;
3. Școala de construcții cu 3 clase, având fiecare *despărțăminte* paralele. în total deci 6 clase.

Toate trei *despărțăminte* au constat prin urmare din 12 clase.

Școala de construcții a fost cercetată de ucenici aparținători la 16 feluri de meserii: constructori de monumente și sculptori (grupa I), tinichigii și alămari (grupa II), ferari, mehanici, lăcătuși, lăcătuși de mașini și lăcătuși de construcții (grupa III), lustruitori (grupa IV), măsurari și măsurari de fazonat (grupa VII), bărdași, coperitori de case, zidari și zugravi de case (grupa X).

Pentru instrucția în desen au fost 11 *despărțăminte*, din cari unul pentru școala pregătitoare, 5 pentru școala industrială și 5 pentru școala de construcții. Pentru desenul general au fost 6 *despărțăminte* și pentru cel de specialitate 5 *despărțăminte*.

Corpul învățătoresc a constat, afară de directorul *Martin Schuster*, din 21 persoane, cari au predat toate obiectele prescrise.

Învățământul religios a fost predat de preoții diferitelor confesiuni.

Mijloacele de învățământ, în sensul legii, și-le-au procurat parte elevii parte le-a pus la dispoziție școala.

Prelegerile s'au început în 16 Septembrie 1907. Examenul școlii de construcții s'a ținut în 29 Martie și al școlii industriale în 14 Iunie 1908.

Didactrul este de K 4.—

S'au înscris în total 523 elevi.

Din ei după confesiune au fost:

304	(58.13%)	evangelici luterani,
14	(2.68%)	reformați,
75	(14.35%)	rom. catolici,
29	(3.54%)	gr. catolici,
97	(18.54%)	gr. orientali,
5	(0.76%)	iraiești.

După limba maternă au fost:

382	(73.04%)	germani,
18	(3.44%)	maghiari,
123	(23.52%)	români.

(În anul trecut au fost români 110 (22.04%), deci în an. crt. a crescut numărul elevilor români cu 13.)

Din Sibiu au fost 253 (48.38%), din alte comune 270 (51.62%).

Cei 523 elevi au aparținut la 47 diferite meserii. La 7 meserii au fost peste 20 elevi, anume: 102 lăcătuși, 72 măsurari, 42 franzelari, 35 croitori, 33 pantofari, 21 zidari și 20 lustruitori, laolaltă 325 elevi. Ceilalți 198 elevi au aparținut la 40 diferite alte meserii.

Iată acum cele 12 grupe și diferitele meserii la cari au aparținut elevii:

Grupa I. Industria de ceramică și de sticlă:

1. Petrari	6 elevi.
2. Sculptori	3 „

Grupa II. Industria de metal:

3. Tinichigii	6 elevi.
4. Arāmari	3 „
5. Alāmari	1 „

Grupa III. Industria mehanică:

6. Ferari	5 elevi.
7. Mehanici	12 „
8. Optici	2 „
9. Lăcătuși	102 „
10. Cuptari	1 „
11. Pilari	— „
12. Șelari	— „
13. Fauri	10 „
14. Clasornicari	7 „
15. Lăcătuși de mașini	7 „
16. Lăcătuși de construcții	6 „

Grupa IV. Industria chimică:

17. Lustruitori	20 elevi.
---------------------------	-----------

Grupa V. Industria de hârtie:

18. Compactori	2 elevi.
--------------------------	----------

Grupa VI. Industria de lemn și de os:

19. Strugari	7 elevi.
20. Butnari	1 „
21. Ciubārari	— „
22. Pieptenari	1 „
23. Impletitori de corfe	1 „
24. Māsari	72 „
25. Māsari de fazonat	1 „
26. Rotari	7 „
27. Perieri	4 „

Grupa VII. Industria de piele:

28. Frizeri	10 elevi.
29. Cojocari	1 „
30. Curelari	8 „
31. Pantofari	33 „
32. Cismari	13 „
33. Argāsitori	1 „

Grupa VIII. Industria pentru îmbrăcăminte:

34. Mānușari	— elevi.
35. Croitori	35 „
36. Tapetieri	3 „

Grupa IX. Industria de construcții:

37. Bārdași	3 elevi.
38. Acoperitori de case	1 „
39. Hornari	1 „
40. Zidari	21 „
41. Zugravi de case	8 „

Grupa X. Fotografia și industria de artă.

42. Fotografi	6 elevi.
43. Culegători tipografi	13 „
44. Elevi la fototipie	1 „
45. Litografi	— „
46. Tipografi	2 „

Grupa XI. Industria pentru alimentație:

47. Turtari	— elevi.
48. Cofetari	3 "
49. Sălămari	13 "
50. Măcelari	10 "
51. Brutari	1 "
52. Covrigari	42 "

Grupa XII. Alte industrii:

53. Grădinari de artă	4 elevi.
54. Intreprinzători	3 "

In total deci 523 elevi; cu 14 mai mulți decât in anul trecut.

*

Cu ocazia *examenelor* elevii au *expus* obiecte confecționate de dâșii in cursul anului și probe de desen.

In an. școl. trecut s'au ținut și:

- un curs de desen de specialitate;
- un curs de pictură decorativă;
- un curs de desen liniar pentru meseriași;
- un curs de croitorie.

Casa învățăcelor, unde ei se adună in Dumineci și sărbători dela 3—6 ore d. a., a fost pusă la dispoziție din 6 Octomvrie 1907 până in 29 Martie 1908.

Biblioteca constă din 1275 tomuri și a fost cetită cu interes.

CRONICA.

Cartelul băncilor din capitală — desfășurat. După o existență de abia 6 săptămâni cartelul băncilor budapestane, conform unei hotărâri unanime a reprezentanților lor, adusă la 24 crt. s'a declarat desfășurat.

După trecerea termenului de anunț de o lună fixat la constituirea cartelului, va să zică cu *incepere dela 25 Octomvrie a. c.* fiecare din băncile cartelate va avea mână liberă la fixarea condițiilor sale.

Desfășurarea cartelului va contribui fără îndoială mult la ușurarea pieței de bani, ținută încătușată de băncile cartelate.

*

Retragerea membrilor români dela „Transilvania“, precum aflăm, a fost și este pretutindinea viu discutată și aprobată între Români, ba chiar și între o parte din Sași. Toate zierele noastre mai de seamă au publicat cunoscuta „Declarație“ a membrilor eșiți, unele făcând un comentariu propriu la ea, altele reproducând articolul nostru referitor la această chestie, apărut in Nr. 27. „*Tovărășia*“ Nrul ultim încă îi dă afacerii atențiunea cuvenită, ocupându-se cu ea pe larg și pledând și ea, ca și noi, pentru înființarea unei bănci de asigurare românești, idee asupra căreia promite a reveni.

In legătură cu aceasta este de amintit, că in o „Rectificare“ publicată in „*Sieb. Deutsches Tageblatt*“ de aici, Dr. Bruckner, prezidentul „*Transilvaniei*“ s'a încercat a interverti faptele, cari au provocat retragerea Românilor. Rectificarea, nu știm sub ce îndemnuri, a publicat-o și două ziere de ale noastre.

*

Banca de emisiune ungară. In cursul săptămânii expirate s'a pronunțat in chestiunea băncii de emisiune și prezidentul bursei și al băncii generale de credit ungar *S. Kornfeld*, o capacitate financiară de renume european. Kornfeld este hotărât pentru susținerea băncii de emisiune comune, pentrucă după

părerea sa banca independentă ungară nu va fi in stare și nici nu va oferi țării mai multe avantagii decât Banca Austro-Ungară, din contră cu fondarea băncii independente ungare etalonul se va urca in măsură insemnată, și și la acordarea creditelor noua bancă ar trebui să procedeze cu mult mai riguros decât banca de emisiune comună. Este deci de părere, ca deocamdată planul pentru fondarea băncii de emisiune ungare să se amâne pentru timpuri mai oportune și să se prolongească privilegiul Băncii Austro-Ungare.

Contra băncii independente s'a pronunțat și Contele Stefan Tisza in ședința dela 15 crt. a congregației comitatului Bihor „findecă până acum n'a dat încă in nici o parte de argumente plauzibile pentru înființarea băncii independente, care in loc de a aduce foloase reale ar contribui numai la scumpirea extraordinară a banilor“.

BIBLIOGRAFIE.

„*Munca*“ este titlul unei reviste de specialitate pentru meserii, industrie, comerț și economie, ce va apărea cu începere dela 1 Octomvrie a. c. de 3 ori pe lună in *Sebeșul-săsesc*. Ca proprietar-editor este anunțat d-l *George Ștefan*, iar ca redactor responsabil d-l *Ioan Stanca*.

*

„*Magyar Compass*“ al lui *Mihók* pe 1908/9. Anul XXXVI. De Dr. Galanthal Nagy Sándor. Budapesta 1908.

Acest bineapreciat anuar financiar și comercial maghiar a apărut in zilele acestea in extenziune de peste 1500 pag. și conținând datele privitoare la 2221 de institute. Se imparte in mai multe părți din cari relevăm: băncile și casele de păstrare din Budapesta, asocieri și reuniuni. băncile și casele de păstrare din provincie și băncile și casele de păstrare din Croația-Slavonia și Bosnia.

Prețul anuarului este de K 20 și se poate procura dela redacțiune: Budapeste V, Alkotmány utca 20.

Firme insolvente:

Frank Viktor, comerciant in Deva.
Doppler Mór, comerciant in Dicio-Sănmărtin.
Góth Gyula, comerciant in Alba-Iulia.
Turcsa Antalné, firmă comercială in Cluj.
Molnár Jozsef, comerciant in Cehul-Silvaniei.
Nagy Lajos, hotelier in Arad.
Pintér Ianka, comerciant in Bichiș.
Kohn Regina, comerciant in Bichiș-Ciaba.
Décsey Iozsef, comerciant in Bichiș-Ciaba.
Reisner Iozsef, croitor in Bistrița.
Martinov Zsivó, comerciant in Ciacova.
Moskovitz Iakab, comerciant in Dej.
Króó Salamon, comerciant in Dej.
Fehér Sándor, pantofar in Alba-Iulia.
Klein Soma, comerciant in Petroseni.
Schwarz I. Benjámín, comerciant in Resiczabánya.
Dennenbaum Károly, comerciant in Resicza.
Müller Lajos et Comp, comerciant in Satmar.
Haub et Heitz, comerciant in Székelyudvarhely.
Weisz Lajos, comerciant in Timișoara.
Witzenetz Márton, comerciant in Timișoara.
Rubinstein Farkas, comerciant in Versecz.

Sumar.

„Banca culturală“. — Spicuri din noile legi asupra chestiunii trărănești în România. — Explicarea novejii legii execuționale. — Competința de timbru a anunțurilor făcute pe baza §-lui 21 al novejii execuționale. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Gloria“, „Severineana“. — *Invățământ*: Școala industrială a orașului Sibiu. — *Cronică*: Cartelul băncilor din capitală — desființat. — Retragerea membrilor români dela „Transilvania“. — *Bibliografie*: „Munca“, „Magyar Compass“. — Firme insolvente.

Societatea de asigurare „Dunărea“.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33 928,000

Centrala în Viena:

◆◆ Agenturi generale în Sibiu și Brașov ◆◆

la

„Albina“ inst. de credit și de economii.

„Dunărea“ se ocupă:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „Danubius“ fondată sub egida societății „Dunărea“.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 23 Septembrie 1908.

Grâu de Bănat	per 100 kg. vinde	22-80—23-80
„ „ Tisa	„ „ „ „	23-80—23-80
„ „ Pesta	„ „ „ „	22-60—23-30
„ „ Alba-reg.	„ „ „ „	22-60—23-30
„ „ Bacica,	„ „ „ „	22-80—23-50
Secară	„ „ „ „	18-35—18-85
Orz	„ „ „ „	15-40—15-90
Ovăș	„ „ „ „	15-80—16-60
Porumb	„ „ „ „	16-60—15-80
Rapiță,	„ „ „ „	— — — —
Slănină (clisă)	„ „ „ „	122—127—
Untură de porc B.-Pesta	„ „ „ „	148—149—

Bursa de București.

Cursul din 23 Septembrie 1908.

Rentă amort., impr. 185 mil. din 1903, 5%	vinde Lei	103 ¹ / ₄
„ „ „ 274 „ „ 1890, 4%	„ „	93 ¹ / ₂
„ „ „ 180 „ „ 1898, 4%	„ „	91 ¹ / ₄
„ „ „ seria A. și B. din 1905, 4%	„ „	91 ⁷ / ₈
„ „ „ convertită din 1905, 4%	„ „	91 ⁷ / ₈
Obligațiile Credit. județian și comunal 5%	„ „	100 ¹ / ₂
Serisuri fonciare rurale 5%	„ „	99—
„ „ „ 4%	„ „	88 ¹ / ₂
„ „ „ urb București 5%	„ „	97—
„ „ „ „ Iași . . . 5%	„ „	93 ² / ₄

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 22 și 23 Septembrie 1908.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, scut. de dare	111.35	111.30
4	„ „ Cor. „ „	93—	93.20
3 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „	82.70	83.05
3—	Impr. cu premii à 100 fl. „ „	189.50	189—
4	„ p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	148.25	148.50
3	Impr. p. regul. Porților de fier „ „	77.40	77.75
4 ¹ / ₂	Oblig. de regalii croato-slavone „ „	100.25	101—
4	„ rurale ungare „ „	94.10	94.25
4	„ „ croato-slav. „ „	94.50	94.50
B. Datoria de stat austriacă			
4	Renta unit. conv. în cor., Mai-Nov., sc. de dare	96.50	96.75
4	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96.30	96.75
4-2	„ „ în hârtie, Febr.-Aug. „ „	99.15	99.80
4-2	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	99.15	99.80
4	Losuri din 1860 à fl. 500—	152—	156—
4	„ „ 1860 à fl. 100—	217.25	221.50
4	„ „ 1864 à fl. 100—	260.50	266—
4	Renta austr. aur., scut. de dare	116—	116.50
4	„ „ Cor. „ „ „ „ „ „	96.55	96.80
3 ¹ / ₂	„ „ de invest. „ „ „ „ „ „	87.25	—
C Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	91.70	92—
5	„ Viena	101.70	—
6	„ bulgar p. căi ferate din 1892 à frs 125	121.75	—
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	95.50	94.75
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Inst. de Cred. fonc. austr.	96—	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	99.40	99.40
4 ¹ / ₂	„ „ 50 ani în coroane	99.80	99.80
4	Banca com. ung. Pesta în fl.	100.25	100.25
4 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	93.75	93.75
4	Obl. com. „banca „ung. Pesta cu 10% premie	104.70	105—
4	„ „ „ „ „ „ repl. 60 ani	93.50	93.50
4	Scris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	93.50	93.75
4—	Obl. com. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	93.50	93.50
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	101—
4	Seris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	92.70	93—
4 ¹ / ₂	Banca hipotecară ungară în cor.	100—	100—
4	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	93.50	93.50
—	Obl. cu premii Banca „ung. hip. à K 100	—	100—
5	„Albina“, Sibiu	—	101—
4 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	—	99—
4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare generală Sibiu,	100.25	100.25
4	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	93.75	94.25
4 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	101—	101—
4 ¹ / ₂	Inst. de credit fonciar Sibiu,	100.25	100.25
4	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	94—	94.25
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	273—	—
3	1880 à fl. 100	—	—
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	267—	—
3	1889 à fl. 100	—	—
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot	246.25	240—
2	„ „ „ sâmbesc à frs 100 —	109.75	110—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100.	263.25	—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5—	22.65	23—
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	484.50	485—
—	Buda, comuna à fl. 40—	200—	215—
—	Pálffy, à fl. 40—	208—	207—
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	52.80	55—
—	„ „ „ ungară, à fl. 5—	28.35	29—
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	500—	502—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	8.30
—	Lozuri „Jó sziv“, à fl. 4—	—	12—
F. Valute.			
—	Galbini imper. pr. bucată	11.38	11.43
—	20 franci aur	19.13	19.14
—	20 marce aur	23.51	23.55
—	Sovereigns pr bucată	24.30	—
—	Ruble hârtie per bucată	2.52	2.53
—	100 Marce hârtie	117.52	117.65
—	100 franci hârtie	—	95.65
—	100 lire hârtie	95.35	95.60
—	100 lei hârtie	—	95.50

„TIMIȘIANA“ inst. de credit și economii în Timișoara.

CONCURS

pentru ocuparea unui post de **funcționar** la institutul de credit și economii „Timișiana“ din Timișoara, dotat cu un salariu anual de K 1400, plus K 420 bani de cvartir, total K 1820 și tantiema statutară.

Salariul va fi solvit în rate lunare anticipative.

Dela concurenți se recere absolvarea unei școale comerciale cu examen de maturitate, praxă de bancă pentru a putea lucra independent agendele băncii, cum și cunoștința perfectă a limbilor: română, maghiară și germană.

Ofertele însoțite eventual de fotografia recurentului sunt a se adresa subsemnatei direcțiuni până la 1 Octomvrie a. c.

Este de dorit, ca după putință, până la termenul indicat, recurenții să se prezinte în persoană la institut.

Postul este a se ocupa la 15 Octomvrie, eventual la 1 Noemvrie a. c.

(Nr. 134 1—1)

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cismădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe vieață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 1 (39—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipototecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

== Nr. 1. ==

Studii de contabilitate
(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

== Nr. 2. ==

Băncile Române
din
Transilvania și Ungaria
de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

== Nr. 3 și 4. ==

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

== Nr. 5—8. ==

Studii practice de bancă

de

Ioan I. Lăpădatu,
secretarul institutului de credit și econ. „Ardeleana“.

Se pot procura dela domnii autori în Sibiu și Orăștie cele două dintâu à 50 fl., a treia cu K 1— și a patra cu K 2.—.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

Se poate comandă dela administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 corouă.